

هاری؛ از کشنده‌ترین بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان

هاری، بیماری حاد ویروسی و یکی از مهم‌ترین و قدیمی‌ترین بیماری‌های ویروسی قابل انتقال از حیوان به انسان است و اهمیت بیماری هم به دلیل میزان کشندگی بالا، افزایش روند موارد حیوان‌گردگی در جوامع مختلف و ... است.

به گزارش سپید، تاریخچه این بیماری به ۳ تا ۴ هزار سال پیش بازمی‌گردد. بوعلی سینا دانشمند ایرانی این بیماری را با عنوان ترس از آب معرفی کرده است. این بیماری، نوعی بیماری ویروسی است که از طریق گزش حیوانات هار به انسان انتقال می‌یابد.

این ویروس در بزاق حیوان ترشح می‌شود و زمانی که حیوان هار انسان یا حیوان دیگری را گاز می‌گیرد به دنبال جراحی‌ات وارد شده بر سطح پوست، ویروس وارد بدن می‌شود و چون این ویروس عصب دوست است، به نخاع و در نهایت مغز می‌رسد و منجر به ایجاد التهابی در مغز به نام آنسفالیت می‌شود که اگر فرد به این وضعیت برسد، هاری در بدن مستقر شده و فرد به این بیماری مبتلا شده است. متأسفانه زمانی که بیماری هاری به این مرحله برسد، دیگر قابل درمان نخواهد بود و ۱۰۰ درصد منجر به مرگ انسان می‌شود. اصلی‌ترین راه سرایت بیماری از طریق گاز گرفتن به وسیله حیوانات است. در مورد گربه و گربه سانان از طریق پنجه کشیدن نیز انتقال بیماری صورت می‌گیرد، زیرا گربه دائماً مشغول لیسیدن پنجه‌هایش است و پنجه‌ها آلوده به بزاق می‌شوند و در موقع پنجه کشیدن می‌تواند ویروس را از طریق خراش به انسان منتقل کند. بیماری هاری از راه پوست سالم قابل سرایت نیست، ولی اگر کوچک‌ترین خراش یا زخمی در پوست وجود داشته باشد، قابل سرایت است.

بنابر اعلام بهزاد امیری - رئیس اداره کنترل و مقابله با بیماری‌های مشترک انسان و حیوان - وزارت بهداشت، انواع حیوانات گوشتخوار و سگ‌سانان می‌توانند هاری را انتقال دهند؛ پس به جز سگ‌ها، گربه، روباه، شغال، کفتار، شیر، پلنگ و حتی انواع گربه‌سانان و حیوانات اهلی همچون بز، گوسفند، قاطر و ... هم می‌توانند به هاری مبتلا شوند و اگر انسان را گاز بگیرند بیماری را به انسان منتقل می‌کنند. تاکنون انتقال انسان به انسان هاری گزارش نشده است و تنها مورد انسانی که انتقال آن در جهان ثابت شده است از یک مورد پیوند قرینه چشم یک فرد فوت شده مبتلا به هاری به یک انسان سالم بوده است.

دوره کمون یا نهفتگی هاری در سگ و گربه ۲ تا ۳ هفته و گاهی چند ماه است. مهم‌ترین علائم، تغییر در رفتار و عادات حیوان است، به گونه‌ای که در بعضی مواقع حتی ممکن است حیوان بیش از اندازه به صاحب خود انس گیرد و به گوشه‌ای پناه می‌برد و بالاخره در اثر فلج اندامی و دستگاه تنفسی تلف می‌شود و یا در بیشتر مواقع حیوان، مضطرب و به تدریج به صورت وحشی و درنده درآمده و به هر کس و هر حیوان که سر راهش باشد حمله می‌کند، کف از دهانش سرازیر شده و به علت عدم امکان بلع بر اثر گرسنگی، تشنگی و سرانجام بر اثر فلج دستگاه تنفسی تلف می‌شود.

دوره نهفتگی هاری در انسان معمولاً بین ۲ تا ۸ هفته و گاهی کمتر از ۵ روز و به طور نادر تا یکسال و بیشتر نیز دیده می‌شود. در دوره مقدماتی بیماری که ۲ تا ۳ روز قبل از ظهور علائم اصلی است، افسردگی، بی‌قراری، خستگی، بی‌اشتهایی، تف اندازی، سوزش و خارش و گاهی درد در محل گزش دیده می‌شود؛ پس از این دوره انسان نسبت به تمام محرک‌های فیزیکی، شیمیایی، حسی و بویایی واکنش نشان می‌دهد. کوچک‌ترین صدا یا نور او را به شدت متشنج می‌کند؛ اطراف دهان او را کف می‌پوشاند و بیمار عطش فراوان دارد، ولی به علت انقباض عضلات گلو قادر به نوشیدن آب نیست و با دیدن یا شنیدن صدای آب به شدت تحریک می‌شود و همچنین عبور هوا نیز از روی صورت باعث تحریک بیمار می‌شود. سپس بیمار به کما رفته و پس از چند روز، بر اثر انقباض شدید عضله قلب و فلج دستگاه تنفسی از دنیا می‌رود. بر همین اساس همواره توصیه شده که از نزدیک شدن به سگ‌های ولگرد و بدون صاحب بپرهیزید، چرا که بیشترین موارد حیوان‌گردگی انسان‌ها توسط سگ‌ها روی می‌دهد. از آزار و اذیت و نزدیک شدن به حیوانات پرهیز کنید؛ چرا که سایر حیوانات اهلی و وحشی نیز می‌توانند آلوده به ویروس هاری باشند و در صورت گزش احتمال ابتلا به بیماری هاری وجود دارد. اما در صورت گزیده شدن توسط حیوان اقدامات زیر باید انجام شود:

۱- خارج و تمیز کردن ویروس هاری از محل زخم: تا حد مقدور در ساعات اولیه پس از گزش باید لابلای زخم را حداقل به مدت ۱۵ تا ۲۰ دقیقه با آب تمیز و صابون عمیقاً مورد شست‌وشو قرار داد. این عمل

مهم‌ترین قسمت پیشگیری از هاری به حساب می‌آید. ۲- خارج کردن صابون از لابلای زخم: با استفاده از شلنگ و فشار آب باید کف صابون‌های باقیمانده را از لابلای زخم خارج کرد زیرا باقیمانده صابون می‌تواند مواد ضد عفونی کننده را بی‌اثر کند. ۳- ضد عفونی کردن زخم: زخم را بعد از شست‌وشو باید با بتادین یک درصد و یا سایر مواد مخصوص ضد عفونی زخم، ضد عفونی کرد. در صورت در دسترس نبودن مواد ضد عفونی کننده زخم می‌توان از الکل طبی ۶۰ تا ۷۰ درصد استفاده کرد؛ اگرچه الکل سوزاننده است و موجب ناراحتی بیمار می‌شود. زخم را هیچ وقت نباید پانسمان کرد زیرا ویروس هاری نسبت به نور و اکسیژن حساس است و در مجاورت نور و اکسیژن زودتر از بین می‌رود. پانسمان زخم احتمال از بین رفتن ویروس را کاهش می‌دهد. ۴- ارجاع فرد به مراکز بهداشتی درمانی جهت تلقیح واکسن و سرم و پیگیری جهت تکمیل نوبت‌های واکسن: این مسأله باید با پیگیری، آموزش و حساسیت کامل دنبال شود و در صورت نیاز طبق نظر پزشک، واکسن کزاز نیز تزریق می‌شود. همچنین فرد باید در سه نوبت روز صفر، روز سوم و روز هفتم تحت واکسیناسیون قرار گیرد. اگر در روز نخست زخم فرد عمیق باشد، علاوه بر واکسن، سرم ضد هاری هم در محل زخم تزریق می‌شود تا ویروس هاری را در همان محل بی‌اثر کند.

کلیه موارد حیوان‌گردگی چه اهلی و چه وحشی را باید هار تلقی کرد و بیمار را باید فوراً تحت اقدامات پیشگیری و درمان هاری قرار داد؛ این موضوع به قدری اهمیت دارد که اگر حیوان گزنده مثل سگ دارای قلاده و سابقه واکسیناسیون کامل نیز باشد، باید اقدامات پیشگیری و درمان را برای فرد سریعاً انجام داد. یعنی داشتن سابقه واکسیناسیون حیوان مانعی برای انجام «سرو واکسیناسیون» فرد نیست.

گروه‌های پرخطر مانند کارکنان آزمایشگاه‌هایی که با ویروس هاری سرو کار دارند، دامپزشکان، تکنیسین‌ها و کارکنان‌های دامپزشکی، کارکنان و بازرسان گوشت در کشتارگاه‌ها، شکارچیان، شکاربانان حفاظت محیط زیست و پرسنل مسئول هاری در مراکز بهداشت، افرادی که قصد مسافرت به مناطق پرخطر را دارند و دانشجویان رده‌های مختلف دامپزشکی باید قبل از مواجهه واکسن هاری دریافت کنند.

بنابر اعلام دفتر مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، ایران از نظر بروز بیماری هاری در جهان جزو کشورهایی است که بیماری هم در حیوانات وحشی و هم در حیوانات اهلی دیده می‌شود. بیماری هاری در کشور ایران هنوز یکی از معضلات بهداشتی - اقتصادی است و تقریباً همه استان‌ها کم و بیش به این بیماری آلوده می‌شوند.

برای کنترل هاری حیوانات خانگی را باید نزد دامپزشک برده تا واکسن‌های مناسب را بر حسب منطقه‌ای که در آن هستند، تزریق کنند. همچنین تماس حیوان خانگی با سایر حیوانات باید محدود شود. ■

انتشار فهرست دارو خانه‌های توزیع کننده شیر خشک رژیمی و غذای ویژه

انتشار فهرست دارو خانه‌های توزیع کننده شیر خشک رژیمی و غذای ویژه

سازمان غذا و داروی وزارت بهداشت اعلام کرد: «فهرست دارو خانه‌های توزیع کننده شیر خشک رژیمی و غذای ویژه به منظور سهولت دسترسی مصرف کنندگان به این فرآورده‌ها پس به صورت هفتگی در تارنمای معاونت غذا و داروی سراسر کشور اطلاع‌رسانی می‌شود.»

به گزارش سپید، سازمان غذا و داروی بخشنامه‌ای تمامی معاونت‌های غذا و دارو رو ملزم کرد که در راستای شفافیت و با توجه به لزوم اطلاع‌رسانی فهرست دارو خانه‌های توزیع کننده شیر خشک‌های رژیمی و غذاهای ویژه به منظور سهولت دسترسی مصرف کنندگان به فرآورده‌های مورد نیاز، با استفاده از گزارش‌های موجود در سامانه زنجیره تامین

TTAC (گزارش فروش به دارو خانه و گزارش استعمال‌های دارو خانه)، فهرست دارو خانه‌های توزیع کننده فرآورده‌های فوق که تحت پوشش معاونت‌های غذا و دارو را با ذکر نام، آدرس و شماره تلفن دارو خانه‌ها و نام شیر خشک رژیمی/غذای ویژه موجود در آن دارو خانه، بصورت هفتگی برای اطلاع عموم در تارنمای آن معاونت بارگذاری کنند. بنا بر گزارش پایگاه خبری سازمان غذا و دارو، لیست دارو خانه‌هایی که طی شهریورماه سال جاری شیر خشک رژیمی و غذای ویژه را عرضه کرده‌اند هم اکنون در تارنمای سازمان غذا و دارو به آدرس <https://www.fda.gov.ir/> قابل مشاهده است. ■